

Datum
2023-04-26

Adress
August Palms Plats 1

Diarienummer
STK-2023-129

Yttrande

Till
Justitiedepartementet

Ju2022/03613

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Malmö stad bedömer att utredningens förslag kommer att stärka kommunernas arbete kopplat till fokusområdena. Förslagen kan bidra till ökad tydlighet i den statliga styrningen samt bidra med kunskap och stöd i utvecklingen av effektiva insatser och lokal samverkan. För att nå önskade resultat är det av vikt att arbetet är långsiktigt, att det bygger vidare på pågående utvecklingsarbete, samt att det utformas i samverkan med kommunerna och lokala aktörer.

Yttrande

Förslag gällande våld i barns och ungas nära relationer

Utveckling av den nationella styrningen av det brottsförebyggande området som berör barn och unga

Skolan är en viktig arena för det förebyggande arbetet. I betänkandet framkommer önskemål om att skolan ska ta ett större ansvar när det gäller att förebygga brott och hantera utsatthet för brott. Malmö stad ser risker med att ett sådant ansvar skulle kunna gå ut över skolans pedagogiska grunduppdrag. Det är angeläget att i det vidare arbetet tydliggöra vilken roll som skolan ska ha i det brottsförebyggande arbetet.

Kunskapshöjande insats kring gällande våld i barns och ungas nära relationer

Malmö stad välkomnar förslaget att en lämplig myndighet ska få i uppdrag att sprida kunskap och information om våld i barns och ungas nära relationer. En ökad kunskap är nödvändigt för att upptäcka utsatthet och riskbeteenden och avgörande för att barn och unga som drabbas av eller utövar våld i nära relationer ska få det stöd och den hjälp de är i behov av. Malmö stad anser att kunskaper om risk- och skyddsfaktorer är en viktig förutsättning för att kunna arbeta förebyggande, eftersom de är orsaker till olika problemutfall. Malmö stad menar dock att utredningen har alltför stort fokus på individuella riskfaktorer, vilka endast är en del av förklaringen om hur exempelvis kriminalitet uppstår. Risk- och skyddsfaktorerna sam-

spelar med varandra och det är av avgörande betydelse att kartlägga och stärka skyddsfaktorer.

Malmö stad framhåller att en kunskapsförhöjande insats även bör rikta sig till föräldrar. En ökad kunskap och medvetenhet bidrar till att ge föräldrar bättre förutsättningar att uppmärksamma problem och riskbeteenden bland barn och unga. Detta kan bidra till att fler barn och unga med behov får tillgång till stöd och insatser.

Vidare anser Malmö stad att arbetet med våld i barn och ungas nära relationer och frågan om barns och ungas involvering i gängkriminalitet bör hanteras gemensamt i det fortsatta utrednings- och kartläggningsarbetet. Det är inte sällan samma personer som begår flera brott. Att identifiera samband mellan olika brott kan bidra till bättre kunskap och effektivare stöd och insatser.

Kartläggning av insatser för barn och unga som upplevt våld i en nära relation

Malmö stad ser positivt på utredningens förslag att Socialstyrelsen ska ges i uppdrag att kartlägga vilka insatser som landets kommuner erbjuder barn och unga som upplevt våld i en nära relation. Kartläggningen kan bidra med ökad kunskap om de insatser som erbjuds och hur effektiva de är. Det kan bidra med underlag och vägledning till kommunernas utveckling av insatser för målgruppen. Att kartläggningen även ska se över vilka insatser som erbjuds unga våldsutövare bedöms som positivt.

Malmö stad anser att det är bra att Socialstyrelsen även föreslås ta fram ett kunskapsunderlag i syfte att öka kunskapen för främst yrkesverksamma som möter barn och unga som utsatts för våld i nära relation. Barn som har bevittnat våld i familjen löper en förhöjd risk att senare både utöva och utsättas för våld i nära relation. Ett större fokus bör enligt Malmö stad riktas mot denna målgrupp och kommunerna bör ges stöd och vägledning i att utveckla effektiva insatser på området.

Förslag gällande barns och ungas involvering i gängkriminalitet

Ökad nationell styrning och stärkt statligt ansvarstagande

Malmö stad delar utredningens slutsats om behov av ökad nationell styrning och stärkt statligt ansvarstagande i arbetet med att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet. Förslaget att staten ska ta fram ett antal prioriterade åtgärder och säkerställa att dessa vidtas kan ge kommunerna en tydligare riktning och stöd i det förebyggande arbetet.

Malmö stad delar utredningen bild av att orosanmälningar till socialtjänsten är ett viktigt verktyg för att fånga upp barn och unga i behov av stöd. Malmö stad vill dock framhålla att insatser för att fånga upp barn och unga i ett ännu tidigare skede bör ges särskild prioritet, fokus och resurser.

Malmö stad delar även utredningens bedömning att begränsningarna av socialtjänstens möjligheter att spara orosanmälningar som inte har lett till utredning bör ses över. Det kan förbättra socialtjänstens förutsättningar att fånga upp barn och unga i riskzon i ett tidigare

skede. Eventuella förändringar kopplade till sekretessen bör vägas mot intresset av att stärka tilliten till socialtjänsten.

Vidare bör det i det vidare arbetet bli en tydligare definition av begreppet *förebyggande* för att tydligare prioritera verksamheter och insatser utan behovsprövning som syftar till att skapa tillit och möjliggöra stöd i ett tidigt skede. Insatser utan behovsprövning såsom föräldrastöd och öppen förskola genom familjecentralerna är centrala i det arbetet.

Malmö stad delar utredningens bedömning om behovet av att arbeta med tidiga, riktade insatser mot destruktiva maskulinitetsnormer. Malmö stad anser dock att fokus bör breddas för att även inkludera femininitetsnormer. Bättre kunskap om femininitetsnormer och deras påverkan på barn och unga behövs för att utveckla det förebyggande arbetet både avseende barn och ungas involvering i gängkriminalitet och våld i barn och ungas nära relationer.

Kommitté i syfte att stödja kommunernas förebyggande arbete

Malmö stad ser positivt på utredningens förslag att inrätta en särskild organisation i form av en kommitté i syfte att stödja kommunernas arbete med att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet. Förslagen möter behov av ökat statligt stöd i att utveckla det lokala förebyggande arbetet, ökad kunskap baserad på forskning och utvärderingar och stöd i att utvärdera lokala insatser.

För att förslaget ska få effekt anser Malmö stad att stödet till kommunerna har ett långsiktigt fokus och sträcker sig hela vägen från spridning och initiering av modeller och insatser till genomförande och utvärdering. Vidare är det centralt att kommitténs arbete utgår från ett nära samarbete med berörda kommuner och utgår från respektive kommuns lokala förutsättningar, behov och pågående arbete. Det finns viktiga lärdomar att dra av det pågående arbetet med *tidiga samordnade insatser* (TSI) och de utvärderingar som gjort av det. För att öka forskningen på området utifrån pågående insatser vill Malmö stad framhålla behov av stöd för att utveckla samverkan med landets lärosäten.

Utreda lokala överenskommelser och system för ekonomiskt stöd till kommunerna

Förslaget om nya former för lokala överenskommelser mellan stat och kommuner anser Malmö stad inte är möjlig att yttra sig om innan frågan utretts vidare. På ett övergripande plan finns behov av att utredningens förslag bör följas av ett system för ekonomiskt stöd till kommunernas arbete med och utveckling av effektiva insatser. Hur ett sådant system kan utformas bör utredas vidare.

Ekonomiska konsekvenser

Malmö stad bedömer att utvecklade metoder och effektivare insatser för att förebygga och motverka barns och ungas involvering i gängkriminalitet och våld i barns och ungas nära relationer på lång sikt kommer att leda till samhällsekonomiska vinster.

Jämställdhetsperspektivet

Forskningen visar att det är vanligare att flickor utsätts för våld i en nära relation än pojkar. Det gäller både fysiskt och psykiskt våld samt utsatthet för hedersnormer. Malmö stad bedömer att förslagen om ökad kunskap och förbättrat stöd för barn och unga som utsätts för våld i nära relation kan bidra till ökad jämställdhet. Kopplat till förslagen för att förebygga barns och ungas involvering i gängkriminalitet bedömer Malmö stad att jämställdheten kan stärkas genom att ett jämställdhetsperspektiv på ett tydligt sätt integreras i det brottsförebyggande arbetet.

Barnrättsperspektivet

Arbetet med att bekämpa och förebygga våld och brottslighet är angeläget för hela samhället, men särskilt viktigt för de barn och unga som växer upp i särskilt utsatta områden. Malmö stads övergripande bedömning är att utredningens förslag kan bidra till att öka tryggheten och ge fler barn och unga med behov tillgång till stöd och insatser.

Kommunstyrelsen vill understryka att det ur ett brottsförebyggande perspektiv är direkt kontraproduktivt att inte möta behoven i kommuner och regioner med ökade generella statsbidrag till välfärden och i stället föreslå snävt riktade statsbidrag till ett begränsat antal kommuner. Utan omfattande förstärkning av de generella statsbidragen är det uppenbart att det tidigt förebyggande arbete som välfärdens olika verksamheter bedriver i syfte att motverka att barn och unga involveras i gängkriminalitet blir svårt att upprätthålla.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

.....
Pernilla Mesch

Moderaterna lämnar ett särskilt yttrande till protokollet.